

Savigydos antibiotikais tyrimai Lietuvoje ir Europoje. Antibiotikų suvartojimas Lietuvoje

Akvilė Sinkevičiūtė

Higienos institutas

**Europos
supratimo apie
antibiotikus diena**

Europos sveikatos iniciatyva

Faktai (PSO)

- 50 % visų pacientų nesugeba teisingai vartoti vaistų
- Daugiau nei 50 % visų šalių neįgyvendina pagrindinių politikos kryptių, skatinančių racionalų vaistų vartojimą
- 50-70 % pacientų su pneumonija gydomi tinkamais antibiotikais, daugiau nei 60 % ligonių su virusinėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis gydomi netinkamai

Ką žinome apie antibiotikus?

- Antibiotikai karo metais išgelbėjo 1,5 mln. gyvybių;
- Skiriami bakterinių infekcijų gydymui;
- Gali būti skiriami profilaktiškai;
- Prieš kiekvieną antibiotiką bakterijos gali suformuoti atsparumo mechanizmą;
- Paciento gydymas turi būti koreguojamas pagal tyrimų rezultatus.

Kodėl negalima gydytis patiems?

- Tik gydytojas gali tiksliai įvertinti paciento būklę ir paskirti tinkamiausius antibiotikus;
- Vartojant netinkamus antibiotikus didesnė rizika išsivystyti lėtinei ligos eigai, liga gali progresuoti;
- Netikslingai vartojant antibiotikus auga antimikrobinio atsparumo problema.

Atlikti tyrimai

- Europinis savigydos antibiotikais tyrimas (Larissa Grigoryan, 2003)
- Savigydos antibiotikais tyrimas Lietuvoje (2009, Higienos institutas)
- Eurobarometro tyrimas Antimikrobinis atsparumas (2010, Eurobarometer 338)

Europinis savigydos antibiotikais tyrimas (2003)

- 19 EU šalių
- 300 respondentų Lietuvoje, anoniminė anketa
- Savigydos paplitimas – 23,3 proc.
- Didžiausias paplitimas (28 proc.) – 41-50 m.
- Įsigijimo šaltinis – vaistinė
- Dažniausiai – viršutinių kvėpavimo takų infekcijoms

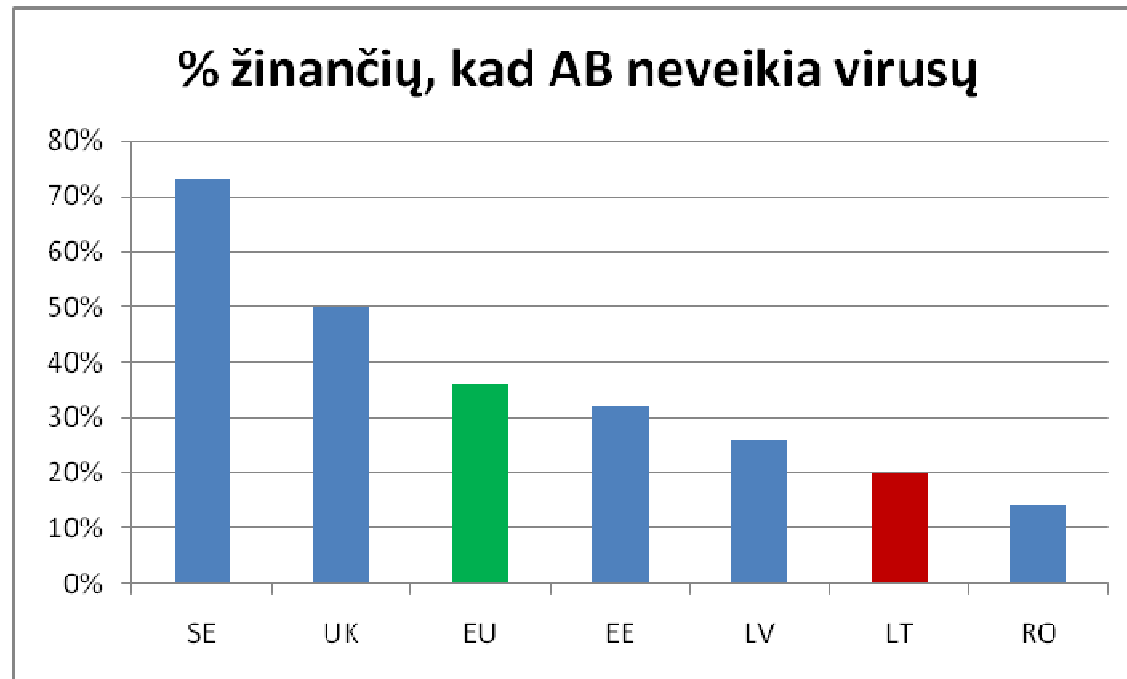
Savigydos antibiotikais tyrimas Lietuvoje (2009)

- Apklausta - 1009 asmenys, interviu namuose
- Savigydos paplitimas – 7,8 proc.
- Pagrindinis šaltinis – namuose laikomi antibiotikų likučiai
- 50,5 proc. mano, kad antibiotikai naikina virusus
- Pagrindinė savigydos priežastis – “kai kiti vaistai nepadedą”

Eurobarometro tyrimas Antimikrobinis atsparumas (2010, Eurobarometer 338)

(1)

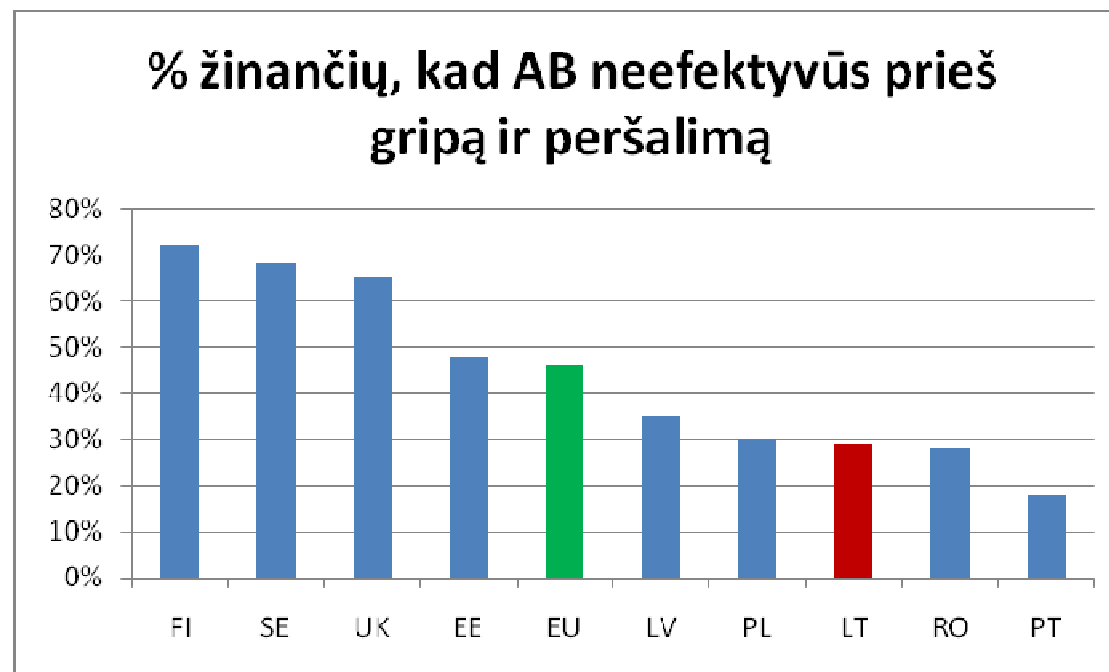
- Tik 20 proc. Lietuvos gyventojų žino, kad **antibiotikai nenaikina virusų!** (EU (27 šalys) vidurkis - 36 proc.)

Eurobarometro tyrimas Antimikrobinis atsparumas (2010, Eurobarometer 338)

(2)

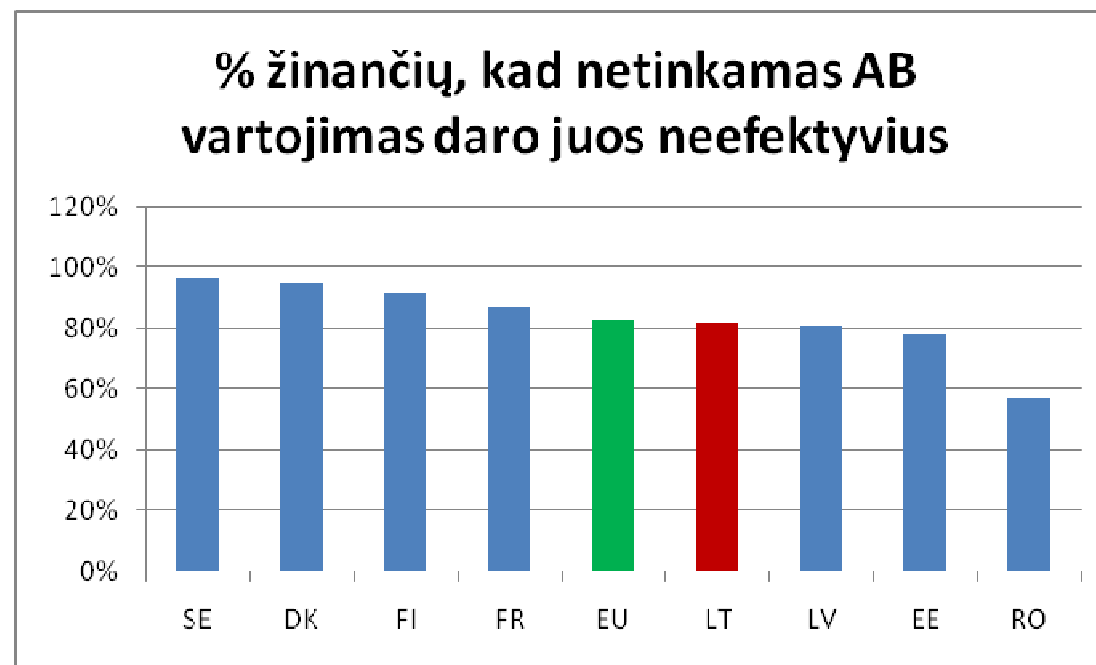
- Tik 29 proc. Lietuvos gyventojų teisingai atsakė, kad **antibiotikai neefektyvūs sergant gripu ir peršalimo ligomis.** (EU vidurkis – 46 proc.)

Eurobarometro tyrimas Antimikrobinis atsparumas (2010, Eurobarometer 338)

(3)

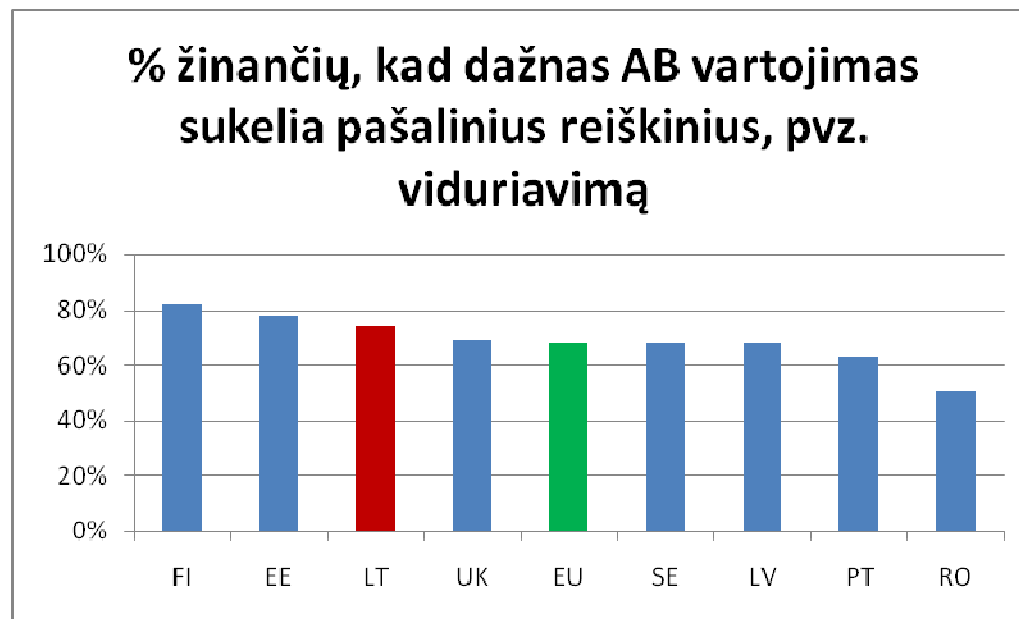
- 82 proc. žino, kad nereikalingas antibiotikų vartojimas daro juos neefektyvius (EU vidurkis – 83 proc.)

Eurobarometro tyrimas Antimikrobinis atsparumas (2010, Eurobarometer 338)

(4)

- 74 proc. teisingai atsakė, kad dažnas antibiotikų vartojimas sukelia pašalinius reiškinius, pvz. viduriavimą (EU vidurkis – 68 proc.)

Eurobarometro tyrimas Antimikrobinis atsparumas (2010, Eurobarometer 338)

(5)

- 28 proc. gyventojų Lietuvoje per 12 mėn. yra gavę informacijos apie tinkamą ir netinkamą antibiotikų vartojimą (EU vidurkis – 37 proc.)
- Informacija apie antibiotikus dažniausiai gaunama iš:
 - TV (24 proc.)
 - Gydytojo (23 proc.)
 - Laikraščio (14 proc.)
 - Radijo (9 proc.)
 - Interneto (7 proc.)
 - Lankstinuko (3 proc.)
- 50 proc. Lietuvos gyventojų gautos žinios apie antibiotikus pakeitė požiūrį (EU vidurkis – 36 proc.)

Eurobarometro tyrimas Antimikrobinis atsparumas (2010, Eurobarometer 338)

(6)

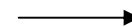
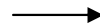
Šalis	AB gauti su gydytojo receptu	AB be recepto	AB likučiai nuo kitų gydymo kursų
EU vidurkis	95 %	3 %	2%
Suomija	99 %	1 %	0%
Švedija	98 %	1 %	1%
Didžioji Britanija	98 %	2 %	0 %
Latvija	88 %	6 %	5 %
Estija	88 %	5 %	4 %
Lietuva	86 %	7 %	5 %
Rumunija	79 %	16%	3%

„Savigydos antibiotikais masto ir žinių apie antimikrobinius vaistus įvertinimas“ (2012)

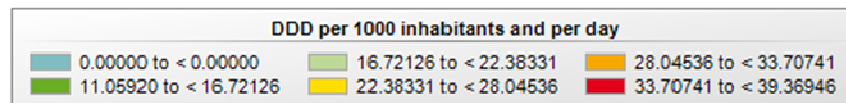
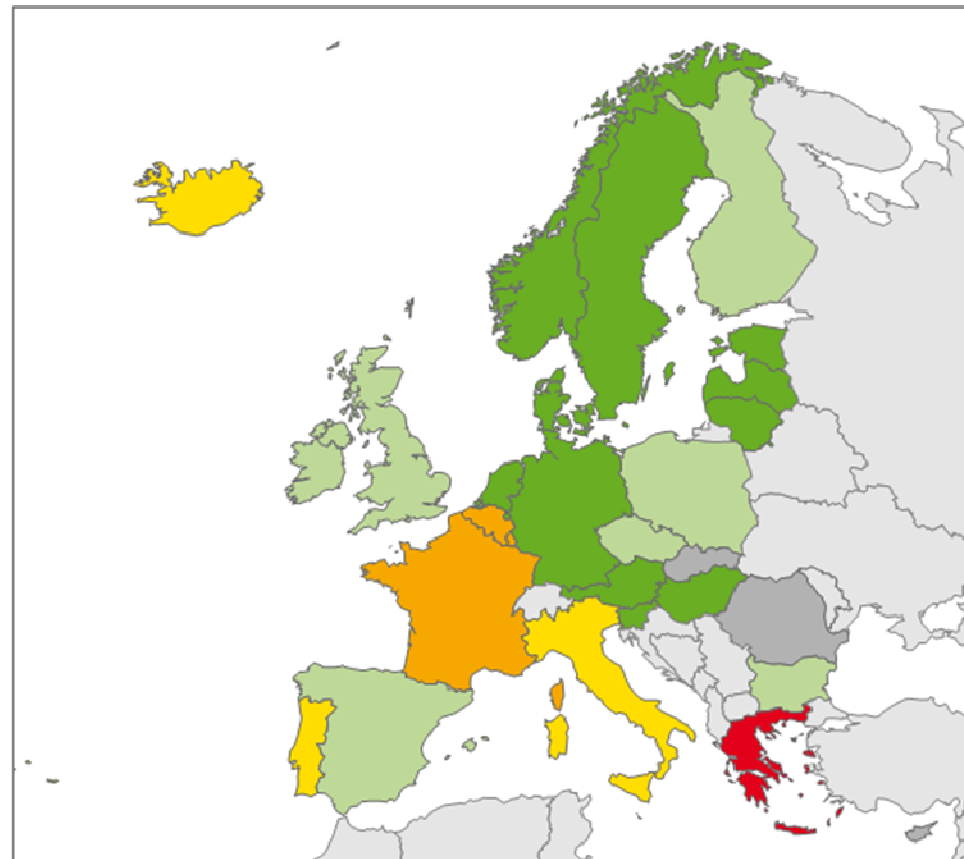
- Lietuvos gyventojai, visuomenės sveikatos biurai, kokybinė tyrimo dalis
- **Tikslas** - įvertinti ir palyginti savigydos antibiotikais mastą ir žinias apie antibiotikus skirtinguose Lietuvos regionuose
- 4 Lietuvos rajonai
- **Klausimai:**
 - specialieji klausimai apie faktinį antibiotikų vartojimą;
 - klausimai apie tikėtiną antibiotikų vartojimą;
 - klausimai apie antibiotikų funkcijų, naudos ir pavojų supratimą;
 - klausimai apie informaciją, gautą apie antibiotikus ir antibakterinį atsparumą;
 - bendrieji klausimai.

Antibiotikų suvartojimas Lietuvoje

- ESAC-net
- 29 Europos šalys
- Antibiotikų suvartojimas DDD/1000 gyv. visuomenėje ir ligoninėse

Antibiotikų (J01) suvartojimas visuomenėje (2010, ESAC-net)

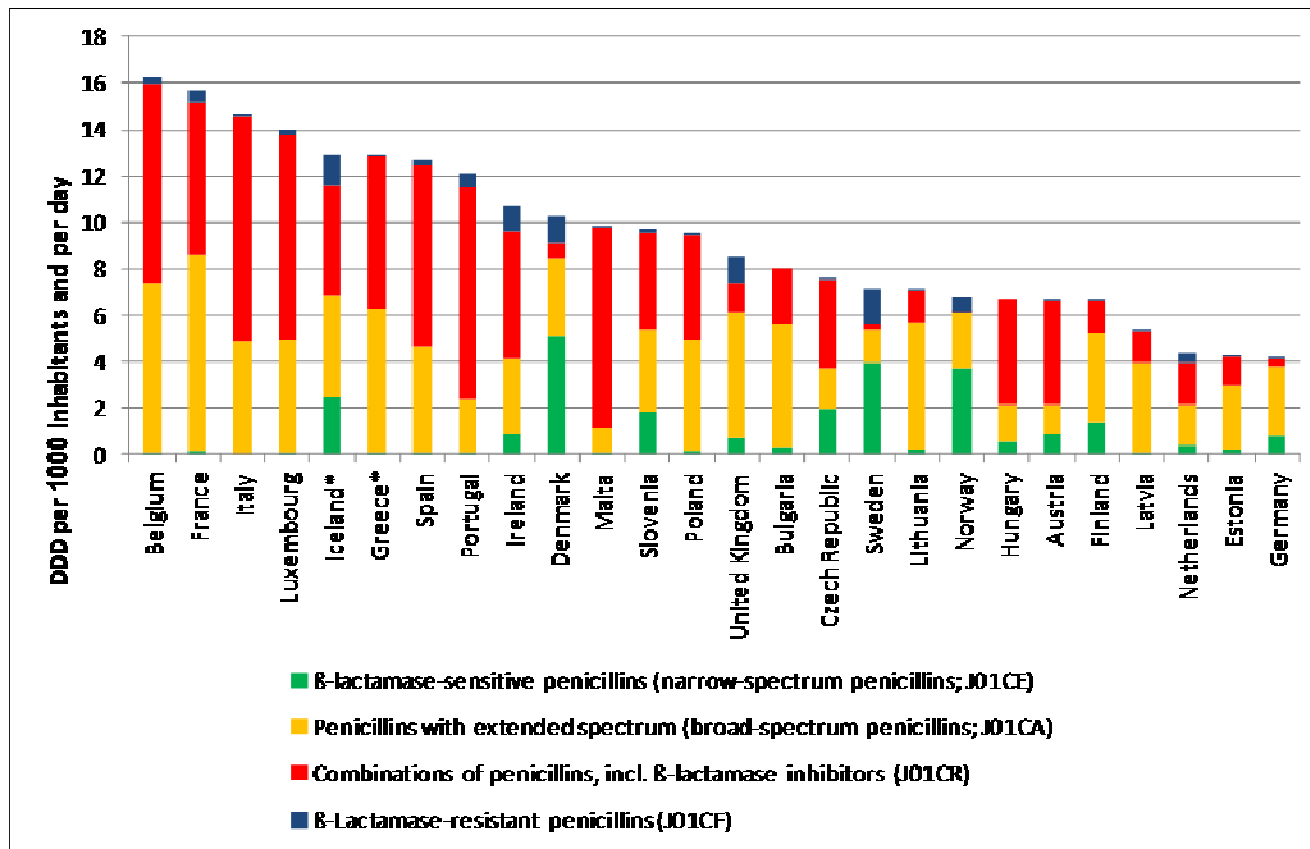
Europos
supratimo apie
antibiotikus diena

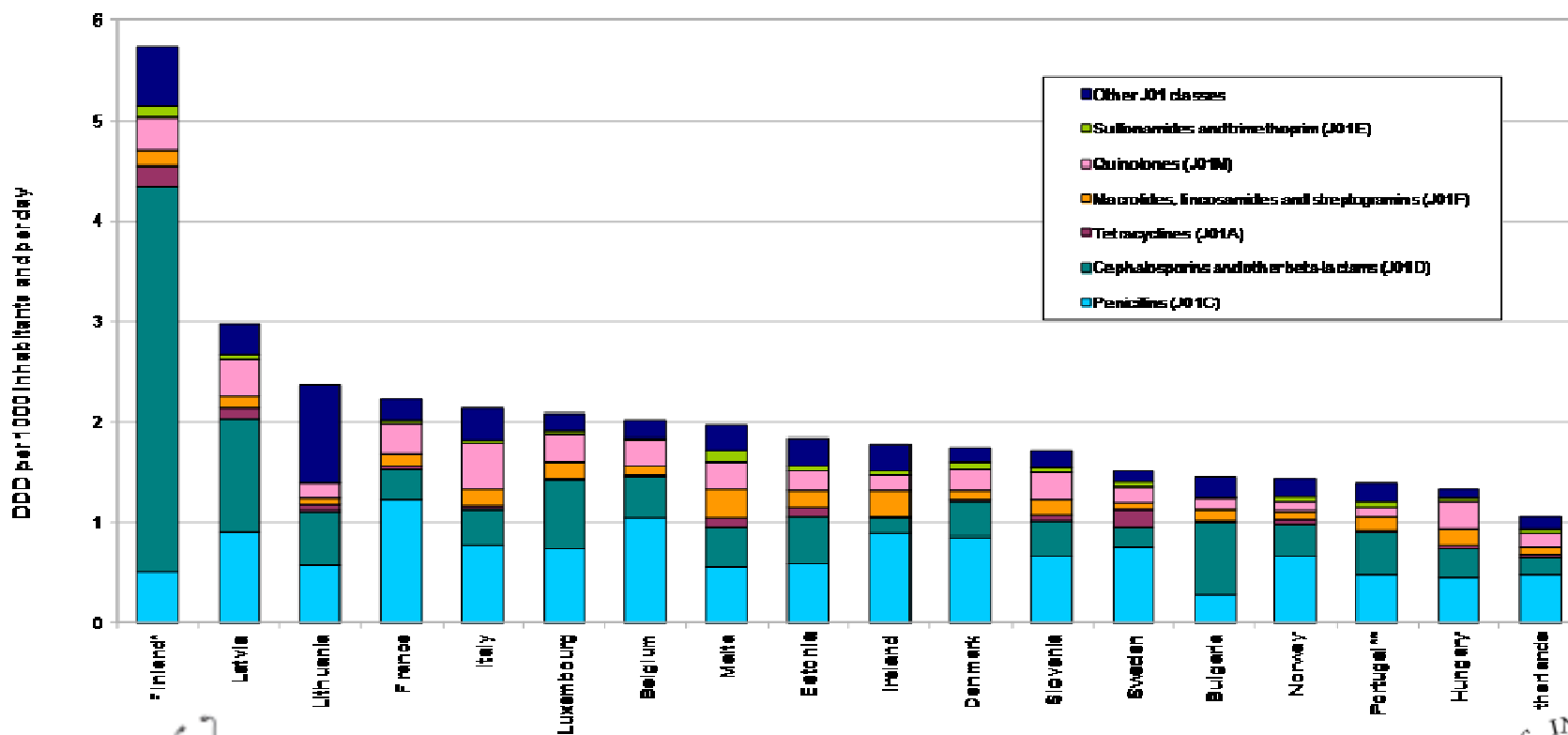
Europos sveikatos iniciatyva

Siauro ir plataus spektro penicilinų suvartojimas visuomenėje (2010, ESAC-Net)

Antibiotikų suvartojimas (J01) suvartojimas ligoninėse (2010, ESAC-net)

AČIŪ UŽ DĒMESI!

Akvilē Sinkevičiūtē, akvile.sinkeviciute@hi.lt

Higienos institutas